

Sygn. akt III CSK 314/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa L. S.
przeciwko E.B.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt I ACa .../16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego E. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt I ACa ../16 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej pozwany zarzuca m.in. naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. oraz art. 206 § 1 i 2 k.p.c. i art. 347 zd. 1 k.p.c., które to uchybienie doprowadziło do usankcjonowania postępowania

pierwszoinstancyjnego, dotkniętego nieważnością z powodu pozbawienia pozwanego możliwości obrony swoich praw przez doręczenie mu odpisu pozwu dopiero na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji, a nadto uniemożliwienie złożenia odpowiedzi na pozew.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

W ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej, Sąd Najwyższy z urzędu, w graniach zaskarżenia, bierze pod uwagę nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), a zatem niezależnie od podniesionych w tej materii przez skarżącego zarzutów. Natomiast nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji bada na zarzut skarżącego w ramach drugiej podstawy kasacyjnej naruszenia przez sąd drugiej instancji prawa procesowego, tj. art. 386 § 2 k.p.c. wskutek nieuwzględnienia przez ten sąd nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 344/12, nie publ.).

Skarżący nieważność postępowania przed Sądem Okręgowym wywodzi z faktu doręczenia mu dopiero na rozprawie odpisu pozwu. Sąd Apelacyjny w związku z podniesionym w apelacji zarzutem nieważności stwierdził, iż postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością i wskazał, że z akt sprawy wynikało, iż odpis pozwu został doręczony pozwanemu na dwa adresy w K. (ul. N. 9/115 i ul. G. 14) i na ówczesnym etapie postępowania doręczenie zostało uznane za skuteczne (art. 139 k.p.c.). Oba adresy potwierdził pełnomocnik powódki na rozprawie w dniu 27 stycznia 2015 r. jako adresy zamieszkania pozwanego, co jednak było informacją nieaktualną. W dniu 1 września 2015 r. pozwany złożył sprzeciw od wydanego w sprawie wyroku zaocznego i w ten sposób wdał się w spór co do istoty sprawy. Przyjmując wyjaśnienia co do nieaktualności adresów wskazanych przez powódkę, Sąd pierwszej instancji uznał, że pozwany złożył sprzeciw w terminie. Od tego momentu postępowanie toczyło się już z udziałem pozwanego.

Sąd Apelacyjny trafnie nie podzielił zarzutu pozwanego nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Przede wszystkim bowiem, pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który na długo przed rozprawą w dniu 14 czerwca 2016 r., (na której faktycznie został doręczony jej odpis pozwu), złożyła sprzeciw oraz pisma procesowe ustosunkowujące się do podstawy faktycznej przedstawionej w pozwie oraz zawierające wnioski dowodowe. Zresztą na tej rozprawie pełnomocnik przyznała, że jakkolwiek nie otrzymała odpisu pozwu, to sama zapoznała się z aktami sprawy, a następnie zapoznała pozwanego z ich treścią. W konsekwencji uznać należy, że pozwany wiedział co jest przedmiotem postępowania, a okoliczność, że w rzeczywistości odpis pozwu został mu doręczony na nieprawidłowy adres, z którego treścią zapoznał się dopiero na rozprawie, po przeprowadzeniu której Sąd pierwszej instancji wydał wyrok, może być rozpatrywane w kategoriach uchybienia procesowego, jednak pozwany nie wykazał, aby miało ono wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Z powyższej przyczyny nie może być też mowy o nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W ocenie pozwanego istnieje potrzeba wykładni zawartego w art. 347 k.c. pojęcia „ponowne rozpoznanie sprawy”.

Przyjmuje się, że ponowne rozpoznanie sprawy w rozumieniu tego przepisu oznacza, że po wniesieniu sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd rozpoznaje sprawę w granicach podmiotowych i przedmiotowych wynikających ze sprzeciwu

i sąd nie ogranicza się jedynie do kontroli wyroku zaocznego, lecz na nowo, czyli od początku rozpatruje żądanie pozwu i jego podstawę faktyczną.

W stanie faktycznym sprawie kwestia wykładni przepisu art. 347 k.p.c. jest o tyle bezprzedmiotowa, że Sąd pierwszej instancji po wniesieniu sprzeciwu przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie, który uznał za wystarczający do stanowczego rozstrzygnięcia oraz umożliwił stronom wypowiedzenie się. Zarazem rozpoznał sprawę na nowo w całości, a nie ograniczył się do kontroli wyroku zaocznego, który wszak zapadł na podstawie twierdzeń zawartych w pozwie, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

kc

jw